

Mindre bidrag

Nogle Kalkar-breve

Emnet Otto Kalkar og hans Ordbog til det ældre danske Sprog er egentlig ud-tømt med min afhandling om det i 6. bind til det fotografiske optryk af ord-bogen (foruden som selvstændig publikation i Universitets-Jubilæets danske Sam-funds skrifterserie). Alligevel motiverer fundet af en bunke støvede arkivalier i UJDS's boglager en supplerende notits i UJDS's tidsskrift Danske Studier – hvor Kalkar efter sin ordbogs afslutning offentliggjorde to supplerende notitser til den (DSt 1919 og 1920).

Bunken indeholdt – foruden mange andre skrivelser til UJDS fra tiden 1898–1907 – fire af Kalkars breve angående ordbogen, samt udkast til svar til Kalkar fra UJDS på et af brevene; de anføres her som supplement til brevregistranten i min bog s. 140 f.:

Lyngby 12/12 1898 Kalkar til Dines Andersen. – K. ønsker mere manuskript fra medarbejderen O. S. Jensen.

Lyngby 12/11 1899 Kalkar til Otto Jespersen. – Grunden til standsningen i K.s aflevering af manuskript til trykkeriet er, at han, hver gang et nyt bogstav skal gøres færdigt til trykning, sammenligner det med så mange registre og glos-sarer som muligt (ca. 150), hvad der for bogstavet S har været et meget stort arbejde. Han gør desuden opmærksom på, at han ikke kan fremskynde arbejdet med ordbogen, da han arbejder til overanstrengelse og under tilsidesættelse af alt andet tankearbejde (jfr. min bog s. 87 ned.).

Lyngby 10/12 1906 Kalkar til Bestyrelsen for UJDS. – K. har sendt tryk-keriet det sidste manuskript til ordbogens bind 4, som ventes at kunne afsluttes med 63. ark. Han foreslår, at alle trykfejl samles i en hovedliste efter 4. bind, og forhører sig om muligheden for at få udgivet et tillæg (på en 10–15 ark), dels for at rette op på den skævhed ved ordbogen, at den i for høj grad kun omfatter det fra nutidens sprogbrug afvigende, dels for at kunne bringe henvis-ninger til i mellemtiden udgivne kilder.

I en udateret og usigneret koncept til svar af 24/1 1907 på denne henvendelse afvises det fra UJDS's side at have noget med et tillæg til ordbogen at gøre, men man henstiller, at K.s materiale bliver tilgængeligt i de to store offentlige bib-lioteker, evt. i maskinskrevet form (jfr. min bog s. 88).

Lyngby 27/10 1907 Kalkar til Dines Andersen i anledning af ordbogens af-slutning:

Hr. professor dr. phil. D. Andersen!

I det jeg takker Dem for Deres opmærksomme forespørgsel, skal jeg tillade mig at udtale, at jeg, som af Dem formodet, ikke finder anledning til nogen særlig udtalelse ved ordbogens afslutning.

Danske Studier 1978 (februar)

Efter at have modtaget skr. af 24/1 1907 fra bestyrelsen for universitetets jub. samf. har jeg et par gange talt mod prof. Edv. Holm og vil efter hans anvisning i den nærmeste fremtid indgive et andragende til Carlsbergfondet om et muligt tilskud til trykningen af det omhandlede tillæg. Men da dette vist helst må beregnes til 25 ark, og trykkeriet begærer 94 kr. for ark (foruden korrekturgodtgørelse), vil udgiften gå op mod 3000 kr., hvis der skal medregnes nogen hjælp til korrektur. Det er vel tvivlsomt, om dette bevilges. Sker det ikke, vil jeg prøve på at tilvejebringe en renskrift til opbevaring i det kgl. bibliotek.

Med maskinskrivning er jeg meget lidt kendt, men vil den være nogenlunde let anvendelig her? Ikke alene mangler der vel i den de særlige isl. og andre afvigende bogstaver; de kunne til nød senere indføres. Men det vil vist ikke være let at finde nogen med tilstrækkelig øvelse i maskinskrivning foruden med den nødvendige sikkerhed over for den afvigende og stadig vekslede stavemåde.

Når ordbogen er afsluttet ved, at det sidste hæfte er udkommet, bør vel den, så vidt vides, tinglæste kontrakt også retslig ophæves.

Med venlig hilsen.

Deres ærbødige

Kalkar.

De fundne arkivalier, som nu befinder sig i Det kgl. Bibliotek (Ny kgl. Saml. 2728 fol.), indeholdt, hvad spec. Kalkar angår, også udkast til skrivelser af 26/9 1898 og 29/11 1906 fra UJDS til Carlsbergfondet (selve skrivelserne findes i Carlsbergfondets arkiv, jfr. min bog s. 76 og s. 89 øv.) samt forskellige korte meddelelser fra formanden for Carlsbergfondet, Edv. Holm, til UJDS. Desuden er der en skrivelse fra Dines Andersen til cirkulering blandt UJDS's bestyrelsesmedlemmer i anledning af Kalkars brev af 10/12 1906; den er forsynet med påtegning af medlemmerne, således med en hel side fra L. F. A. Wimmers hånd, hvor Wimmers uvilje mod det nævnte tillæg tydeligt kommer til udtryk (jfr. min bog s. 88).

De nævnte breve ændrer sagligt set ikke noget ved min fremstilling i bogen, men de underbygger den og udvider baggrunden for den. Det aftrykte brev er Kalkars let resignerede afskedshilsen til UJDS; godt en uge senere sendte han ansøgning til Carlsbergfondet om den støtte til udgivelse af tillægsbindet, som han til sin glæde fik bevilget.

Marie Bjerrum

A Case of Mistaken Identity

Scholars of Hans Egede Schack's *Phantasterne* have recently assumed that Clemens Petersen wrote *Fædrelandet's* enthusiastic review which appeared on January 9 and 11, 1858, and was signed "I." Schack himself was impressed with "I"'s astute analysis, referring to it in a letter to August Sohlman (January 15, 1858):

Bladenes Recensioner har Du formodentlig seet:

"Fædrelandet"'s er vistnok den solideste, og har for det Meste opfattet min Mening rigtig.¹